

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

VII. De Parentibus & Liberis.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

Tacitus eas recte appellat, huic *Dissimulatio* impedimento erit. Quo si quis, ad hunc iudicii & discretionis gradum adscendere non valeat, ei relinquitur tanquam tutissimum, ut sit *Tectus*, & *Dissimulator*. Ubi enim in singulis non datur eligere, ibi in omnibus caute insistere tutissimum est; Cautientibus enim lente movendum. Sane ubiq; reperias homines rerum tractandarum peritissimos, omnes fere Candorem, Ingenuitatem, & Veracitatem, in negotiis per se tulisse: Verum simul erant, tanquam equi, bene docti & domiti, qui subito se sistere, & se vertere, norant. Quod si necessitas quædam ingruat, *Dissimulationem* profundam postulans, tunc quidem opinio & fama, de bona fide & veracitate eorum præconcepta, eos reddit proflus invisibiles.

Consilia & mentem regendi, aut *velandi*, gradus sunt tres. Primum est, *Taciturnitas* cum quis sensus animi sui premit, adeoque relinquit in æquilibrium, ut, in quam partem propendat, nemo facile coniecerit. Secundus, *Dissimulatio* in Negativa, cū quis ex cōposito signa quædā & indicia jactat, se non eum esse, qui revera est. Tertius, *Simulatio* in Affirmativa, cum quis aperte fingit & prætexit, se eum esse, qui revera non est.

Quantum ad Primum horum, *Taciturnitatem* scilicet; ea est certe *virtus Confessoris*. Atq; profecto, *vir taciturnus* multas audit *Confessiones*; Quis enim garrulo, & loquaci, pectus suum recludat? Quod si quis famā habeat *vir taciturni*, facile aliorum animos referabit: sicut aer clausus apertum fugit. Atq; veluti *delicta confiteri*, non ad aliquem finem collimat, qui ad res Civiles tendit, sed ad conscientiam sublevandam: ita certe *homines taciturni*, ad multarum rerum Notitiam simili de causa perveniunt, dum homines, non tam imperite, quam exonerare animum suum cupiant. Ut paucis dicamus, *mysteria silentibus* debentur. Prætera, si verum loquamur etiam in animo, æque ac in corpore, deformis & invenusta est nuditas: neq; parvam addit reverentiam consilii & factis hominum, si minus pateant. At *loquaces & fusiles*, etiam plerumq; leves sunt, & crudeli. Qui enim eloquitur quæ scit, effutiet etiam quæ nescit. Ponatur igitur pro certo, *habuum Taciturnitatis virtutem esse Politicam & Moralem*. Sed & illud addendum est, bonum esse homini, ut *vultus* suus *lingua* officium non præripiat. Nam, *revelatio animi ex vultu*, aut *gestu* magnus est defectus, & quædam quasi *prodigio*: eo magis, quod sæpenumero plus notatur, & fidem facit, quam verba.

Quantum ad Secundum, *Dissimulationem* scilicet, ex necessitate quadam illa *Taciturnitatem* sequitur. Adeo ut qui *rectus* esse vult, *Dissimulator*, aliquatenus vel nolens evadet. Etenim astutiores sunt homines quam ut patiantur aliquem in æquilibrio se continere absq; aliqua in alteram partem inclinationis suæ declaratione. Ita quæstionibus subtilibus eum obsidebunt, & allicient, & excutient, ut, nisi obfirmato & absurdo silentio se quis muniat, necesse ei fuerit, se *non nihil prodere*: Quinetiam si hoc non fecerit, ex silentio ipso aliquid conjecturæ capient; non minus, quam ex verbis. Quod vero ad *Æquivocationes*, & *Oracula verborum* atinet non poterūt illa diu valere. Ita ut nemo *rectus* esse queat, nisi aliquem *Dissimulationis* gradum

sibi indulgeat: Quæ nihil aliud est, quam silentii quædam appendix, aut limbus.

Quantum vero ad tertium gradum; nimirum *Simulationem*, & *Professionem falsam*: Illam magis vitiosam, & minus Politicam, duco; nisi forte dignus vindice nodus inciderit. Itaq; perpetua Conluetudo *simulando*, vitium est, aut ex ingenii lubricitate quadam, vel timiditate, ortum; aut etiam, ex animi constitutione, quæ vitio aliquo magno imbuta est: Quod, quia *occultare* oportet. *Simulationem* etiam in aliis adhibere & exercere efficit, ne forte habitus ipse intercidat.

Commoda Simulationis, & *Dissimulationis*, tria. Primum est, quod oppositionem amolitur, & homines imparatos aggrediatur: ubi enim consilia cujuscumque evulgata fuerint, Adversarii, veluti tuba, excitantur. Secundum est, quod in hominis potestate relinquit, ut pedem referat, & se absq; existimationis suæ jactura de negotio subducatur. Si quis enim se manifesta declaratio obstringit, is cunctis quasi impactis includitur, aut pergendum est ei, aut turpiter desistendum. Tertium est, quod ad aliena consilia detegenda viam aperiat. Etenim ei, qui sua consilia profert, non facile quis se adversarium profiteatur, verum assentabitur potius; & libertatem loquendi; in libertatem cogitandi vertet. Itaque habetur apud *Hispanos* satis malignum Adagium: *Dic mendacium, & veritatem erues*. Perinde ac si *Simulatio* clavis esset ad secreta referenda. Tria etiam sunt *Simulationis*, & *Dissimulationis*, *incommoda*, ut ex æquo res compenfetur. Primum, quod illa timiditatem arguant: id quod omnibus negotiis plumas vellit, ne perniciousiter ad metam advolent. Secundum, quod in ancipite cogitationes animos complurium conieciant, qui fortasse alias cooperaturi fuissent, & studio suo rem promoturi: unde sine socia & amica opera ad fines suos solus quis ambulet. Tertium est (idq; maximum,) quod præcipuo ad actiones organo hominem privet, minimum *Fide*. Optimum fuerit temperamentū, si quis *Veracitatis* famam obtineat, *Taciturnitatis* habitum, *Dissimulationis* usum tempestivum, & facultatem *Simulationis*, ubi opus fuerit.

VII.

DE PARENTIBUS ET LIBERIS.

*G*audia *Parentum* occulta sunt; nec minus dolores eorum, & metus. Illa certe verbis assequi nequeunt, hos autem proferre nolunt. Certe *Liberi* labores humanos suaviores, verū infortunia amariora, reddunt. Curas vitæ multiplicant, sed memoriam mortis mitigāt. *Eternitas* sobolis etiam brutis communis est; Sed illa *Memoria Meritorum* & *Operum*, propria est hominibus. Atq; videre sane est, Opera nobilissima, & fundationes, ab *Orbis* profecta, quibus effigies animorum exhibere curæ erat, cum *corporis imaginibus* destituerentur. Adeo ut *Posteritati* maxime studeāt, qui *Posteritate* carent. Qui honores in *familiam* suam primi introducunt, erga *Liberos* indulgentissimi sunt: Intuentur siquidem eos, non tantū ut *continuacionem* species suæ, sed ut *rerum à se gestarum heredes*: ideoq; ut *Liberos*, & *Creaturas*. Gradus affectuum in *Parentibus* erga *Liberos* diversos, sæpe disparis sunt. Aliquando iniqui: ac potissimum in *matre*. Unde *Salomon* dicit: *Filius sapiens iustificat patrem: Filius vero stultus iustificat matrem suam*. In domo

fœcunda, & *Liberorum* plena, cernere quandoque est, unum aut alterum ex *senioribus* pluris æstimari: atq; ex *junioribus* in deliciis esse: Sed in medio fortasse aliquos quasi oblivione transiri: qui nihilo minus, hæud raro optimæ indolis evadunt. Illiberalitas *Parentum* erga *Liberos* suos, error est plane noxius: nam eos reddit animo degeneres; fallacis de ditos: ignobilium consortio se delectantes: magisq; ad luxum propensos, quando rerum copiam adepti sint. Itaq; optime succedit, quando *Parentes* suam, apud *Liberos*, auctoritatem tuentur, crumenam laxant, Invaluit, tam apud *Parentes*, quam *Pædagogos*, & *Famulos*, mos quidem ineptus, æmulationes inter *Fratres* ferendi, & alendi, durante eorum pueritia: quæ sæpenumero in discordias evadunt, post ætatem virilem, & *familias* turbant. *Itali* non magnum ponunt diferimen, inter *Liberos*, & *Nepotes*, aut *Cognatos*; sed, modo sint è *massa sanguinis*, non multum pensi habent, utrum sint *corpore proprio* editi necne. Atq; si verum dicendum sit, in natura non multum interest; adeo ut sæpe videmus, *Nepotem* *Avunculo* magis similem, aut *Cognato*, quam *Parenti* proprio; prout sanguinis casu quodam derivatur. Carent *Parentes*, in tenera ætate *Filiorum* suorum, cui vitæ generi illos destinatum enim maxime sunt flexibiles, & cerei. Neq; in hac electione respiciant nimis inclinationem *Filiorum* ipsorum: Quasi illud melius arrepturi sint, ad quod maxime videntur propensi. Verum est, si affectus, aut aptitudo *puerorū*, sit erga aliquod studium insignis, non expedire, ut quis naturæ aut indoli repugnet: Sed, ut plurimum præceptum illud sanum est: *Optimum elige suave & facile illud faciet consuetudo*. *Fratres* *juniores* plerumq; sunt *fortune filij*: Sed raro, aut nunquam, prosperum fortiuntur exitum, quando ex hæredantur *seniores*.

VIII.

DE NUPTIIS ET COELIBATU.

Qui *Uxorem* duxit, & *Liberos* suscepit, obfides *Fortune* dedit: Sunt enim magnorum conatum impedimenta, sive ad virtutem tendat quis, sive ad improbitatem. Certe præstantissima (ut alibi diximus) in usum *Reipublicæ* Opera, & Merita, à *viris* profecta sunt, *prole carentibus*; qui tam affectu, quam fortunis, *Reipublicam* connubio sibi junxerunt, & dotarunt. Attamen rationi videatur magis consentaneum, ut qui *Liberos* relinquunt, majorem futurorum temporum curam gererent: Ad quæ satis norunt *clarissima illa sua Pignora* oportere transmitti. Sunt tamen, qui licet *Liberis* careant, tamen memoriz suæ incuriosi sunt, & cogitationes vitæ tantum curriculo terminant, & tempora futura, ut ad se nihil pertinentia ducunt. Imo & alii nonnulli, *Uxorem* & *Liberos*, tantum in *Rationibus* *Expenfarū* habent. Quinetiam reperiuntur aliqui fatui avari, qui gloriantur fere, se *Liberis* carere, ut habeantur tanto ditiores. Audiverunt scilicet aliquos dicentes, *Talisquispiam est dississimus*: alios autem sub inferentes, *At Liberis compluribus oneratur*: Quasi divitiarum hoc esset decrementum. Verum *Cœlibatus* causâ maxime frequens, est *Libertas*; Præsertim, in quibusdam animis sibi complacentibus & phantasticis; qui omnis restrictionis sensum nacti sunt tam acutum, ut cingula & periscelidas fere habeant pro vinculis & compedibus. *Viri cœlibes* optimi sūt amici, optimi erga servos domini, servi etiam erga dominos op-

timi; At non semper subditi optimi: Sunt enim ad fugam expediti. Atque revera *Transfugæ* fere omnes sunt ejus conditionis. *Vita cœlibis Ecclesiasticis* bene convenit: non enim facile quis eriget Solum, si prius stagni alicujus receptaculum interveniat, *Judicibus* & *Magistratibus* res est fere indifferens: Si enim faciles sint, & corruptelis dediti, servū aliquem videas *uxore*, multis modis, ad hujusmodi lucra captanda, deteriorem. Quod ad *Milites* attinet, reperio certe, *Duces*, apud *exercitus* suos concionantes, illis in memoriam redigere solere *Charitates Uxorū* & *Liberorū*. Reperio etiam, *Nuptiarum* contemptum apud *Turcas*, *milites* vulgares reddere viliores. Sunt certe porro, *Uxor* & *Liberi*, disciplina quædam humanitatis: atq; *Cœlibes*, etsi sæpenumero magis sint munifici & charitativi, quia fortunæ eorum minus exhauriantur, sunt tamen, ex altera parte, magis crudeles, & sine visceribus, (idonei qui *Ulyssæ* perhibetur: *Verusam suam prætulit immortalitati*. *Mulieres castæ*, sunt plerumq; superbæ, & protervæ, merito *puccitiz* suæ elatæ. Inter vincula præstantissima castitatis, & obsequii *uxoris* erga *maritum*, illud censeri debet virum suum *uxor* prudentem putet: Quod nunquam faciet, si eū inveniat *zelotypum*. *Uxores*, *Juvenū* dominæ sunt; *Mediæ* ætatis, sociæ; *Senum*, nutrices. Adeo ut ad sit anxia ad *uxorem* ducendam ætatibus singulis. Inter *Sapientes* tamen numeratus est ille, qui interrogatus, *Quod esset tempus opportunum Nuptiarum*; respondit, *Inveneribus non adhuc, senibus non omnino*. Sæpe fit, ut *mariti* deteriores, bonas habeant *uxores*: Sive hoc fiat, quod hoc modo pretium addatur *mariti* benevolentiz, per vices: sive quod *uxores* in patientia sua gloriantur. Hoc autem nunquam fallit, si hujusmodi *mariti*, ab *uxoribus* ipsis expetiti & electi fuerint, contra consensum amicorum: Tunc enim animus iis semper adest, ut stultitiz suæ pœniteret non videantur.

IX.

DE INVIDIA.

EX Affectibus, nulli sunt, qui existimantur *fascinare*, præter *Amorem*, & *Invidiam*. Uterque acria progignit desideria; Uterq; se perniciousè format in phantasias, & suggestiones: Atq; uterq; facile incendit in oculos; (præcipue quando *Objectum* adest); Quæ omnia ad *Fascinationem* faciunt: si modo *Fascinatio* aliqua sit. Videmus etiam, *Scripturâ*, *Invidiam*, oculi mali nomine insignire: atq; *Astrologos*, malos astrorū influxus, *Malignos Aspectus* vocare. Ita ut agnoscit ab omnibus videatur, in *Invidia*, ejusq; operatione, ejaculatio quædam, & irradiatio ex oculis. Quin & nonnulli tam extiterunt curiosi, ut notaverint tempora, quibus ictus & percussio oculi *invidi* plurimum obest, tum præcipue esse, cum persona, in quam *Invidia* torquetur, spectatur in *Gloria*, & *Triumpho*: Etenim hoc mucronem *Invidia* acuit: Atq; in supercilis temporibus spiritus *Personæ* invitæ prodeunt maxime in exteriora, unde ictus occurrunt.

Verum, missis istis rebus curiosis (licet non indignis, quæ inconsiderationem veniant, sed loco idoneo), tractabimus hæc tria: *Qui sunt ad invidiam maxime proclives*: *Qui sint invidia maxime obnoxii*